

Osittainen varhennettu vanhuuseläke

Asiakastutkimus

7.3.2017

Taustaa ja
tavoite

Eläkeuudistuksessa osa-aikaeläke poistui ja tilalle tuli osittainen varhennettu vanhuuseläke. Osittainen varhennettu vanhuuseläke voi alkaa aikaisintaan 1.2.2017.

Evidens toteutti Elon toimeksiannosta tiiviin tutkimuksen niiden asiakkaiden keskuudessa, joille on myönnetty osittainen varhennettu vanhuuseläke. Tavoitteena oli selvittää asiakkaiden ensimmäisiä kokemuksia ja tunnelmia osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä.

Toteutus

Tutkimus toteutettiin 1.-3.3.2017 puhelinhaastatteluina. Yhteensä haastateltiin 100 Elon OVE-asiakasta, joista alle 63-vuotiaiden osuus oli 89%. Naisia haastatelluista oli 28%, miehiä 71%. Yrittäjiä oli 49% ja työntekijöitä 51%.

Vastaajien taustatietoja (N=100)

Sukupuoli

28 %	Nainen
71 %	Mies

Ikäryhmä

89 %	Alle 63-vuotias
11 %	Yli 63-vuotias

Yrittäjä vai työntekijä

49 %	Yrittäjä
51 %	Työntekijä

Toimiala

13 %	Teollisuus/tuotanto
12 %	Kaupan ala/vähittäis- ja tukkukauppa
11 %	Rakennusala
9 %	Liikenne/kuljetus/logistiikka
9 %	Muu palvelutoiminta
8 %	Tekniikka/ammattillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta
7 %	Kiinteistöala ja puhtaanapito
5 %	Pankki/rahoitus/vakuutus
5 %	Taloushallinto/tilintarkastus
4 %	Terveystieteet/sosiaali- ja terveysala
3 %	Konsultointi/valmennus
2 %	Hotelli- ja ravintola-ala
2 %	IT/Tietoliikenne
2 %	Koulutus/opetus
2 %	Luonnontiede/maa- ja metsätalous
2 %	Taiteet, viihde, virkistys
1 %	Julkishallinto/järjestöt
3 %	Jokin muu ala

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen hakeminen

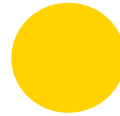
Miksi hait osittaisen vanhuuseläkkeen maksuun?

Syyt osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen hakemiseen vaihtelivat taloudellisesta pakosta haluun nauttia elämästä.

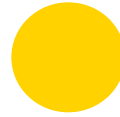
Osa oli hakenut sen enempää asiaa pohtimatta.

Useissa taloudelliseen ahdinkoon viittaavissa kommentteissa mainittiin yrittäjäyys.

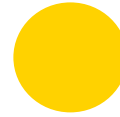
Joukossa oli myös useita haastateltavia, jotka halusivat varmistaa omat eläkesaamisensa ja siksi halusivat rahansa ajoissa ulos.

Halu nauttia, ennen kuin on liian myöhäistä

Talouden tasapainottaminen, taloudellinen pakkorako

Halu alkaa jo keventämään työntekoa

Halu saada varmasti ”omansa pois”

Kannattavuuslaskelmat

Yllättävät muutokset elämäntilanteessa

Carpe diem - nautitaan, ennen kuin on liian myöhäistä

”Nyt on periaatteessa menossa elämän aktiivisimmat vuodet, koska en minä viitsi odottaa sinne kahdeksankymmppiseen asti, kun silloin alkaa varmasti tahti jo hidastua.”

”No hain sen sen takia, että tässä ystäväpiirissä on kuollut ihmisiä pois, niin tuli sellainen tunne, että mitä tässä turhaan odottelemaan sitä, että pääsee eläkkeelle ja kaksi päivää on eläkkeellä, niin sitten on poissa. ”

Talouden tasapainottaminen

”Hain sen takia, että tuo on niin pieni tuo päiväraha mitä minä saan. Olen ollut yrittäjänä ja tämä auttaa jonkin verran näihin tuloihin.”

”Pääasiassa sillä, että talvet ovat niin surkean hiljaisia minun alallani olleet ja rahaa ei meinaa tulla mistään, niin tämä on hyvä vaihtoehto siinä mielessä...”

”Jokainen euro mitä tulee, niin ne ovat tarpeen. Minulla on tuo oma eläkevakuutus, ja sitten vielä tämä.”

Mahdollisuus keventää työntekoa

”Kun olen viime vuosina tehnyt 3500 tuntia töitä vuosittain, niin ajattelin että alan pikkuhiljaa opetella sitä työnteon vähentämistä.”

”Alkaa ikä painamaan ja olen ollut maalarina koko ikäni, niin ei sitä vanha jaksa enää niin kuin nuorena.”

”No hain sen takia, että tässä ystäväpiirissä on kuollut ihmisiä pois, niin tuli sellainen tunne, että mitä tässä turhaan odottelemaan sitä, että pääsee eläkkeelle ja kaksi päivää on eläkkeellä, niin sitten on poissa. ”

Halusin omani pois

”Ihan sen takia, että saisi jotain takaisinkin, kun ikänsä sinne on maksanut. Alkoi jo pelottaa, että saako niitä ikinä takaisin.”

”Että alkaisi vähän saamaan sitä poispäinkin, kun vuosia sinne on maksanut. ”

”No kun eihän sitä koskaan tiedä koska kuolee. Sinnehän sitä ne jäävät sisälle, jos ei niitä hyödynnä.

”Täytyy nämä maksetut eläkkeet jossain vaiheessa hyödyntää, kun ei koskaan tiedä miten pitkälle tässä elää.”

Laskin, että se kannattaa

”Se tuli yhdessä lehdessä esille ja samoin yhdellä työkaverilla, ja sitten tutkin asiaa ja kävi ilmi, että vaikka se varsinainen eläke vähän putoaakin, niin minun kohdallani se ei varsinaisesti merkitse mitään.”

”No sehän on periaatteessa ilmaista rahaa. Se on se syy.”

”No itse asiassa yrittäjänä se oli kaikkein paras ja edullisin ratkaisu, sanotaanko näin.”

”Työpaikallani viisaat miehet olivat tätä pohtineet ja sitten minä aloin tätä miettiä, ja varmastikin hyödyn tästä, koska se eläkkeen menetys rahallisesti on niin minimaalinen ja en varmaankaan elä niin pitkään, että se jotenkin vaikuttaisi. Hyötyä on enemmän.”

Muutokset ja yllätykset elämässä

”Työtilanne on huonontunut, niin tämä oli hyvä ratkaisu.”

”Työpaikalla oli tulossa suuria muutoksia digitaaliseen suuntaan, niin katsoin, että nyt oli todella hyvä sauma siirtyä. Ja nyt kun kerrankin kun oli lainlaatija minun puolellani ja tammikuussa täytin vuosia, niin sain tämän heti helmikuun alussa ja päätin, että tämmöistä tilaisuutta en missaa.”

En juuri pohtinut

”No ihan sen takia, kun sen sai hakea. Ei siihen mitään sen kummoisempaa syytä ollut.”

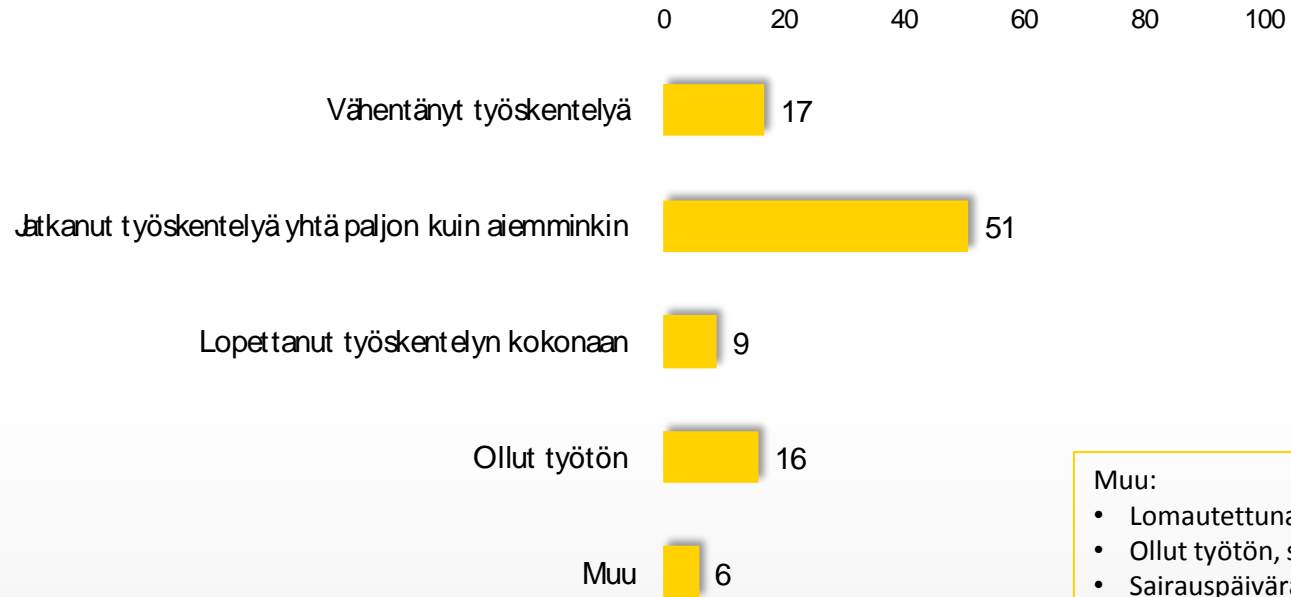
”Kun tuli sellainen mahdollisuus, niin minä päätin kokeilla.”

”Hain massan mukana.”

”Noh, en minä tiedä. Halusin käyttää lain suomaa tilaisuutta.”

Oletko osittaisen vanhuuseläkkeen saatuasi

Muu:

- Lomautettuna
- Ollut työtön, saanut sittemmin töitä
- Sairauspäivärahoilla

Yli puolet

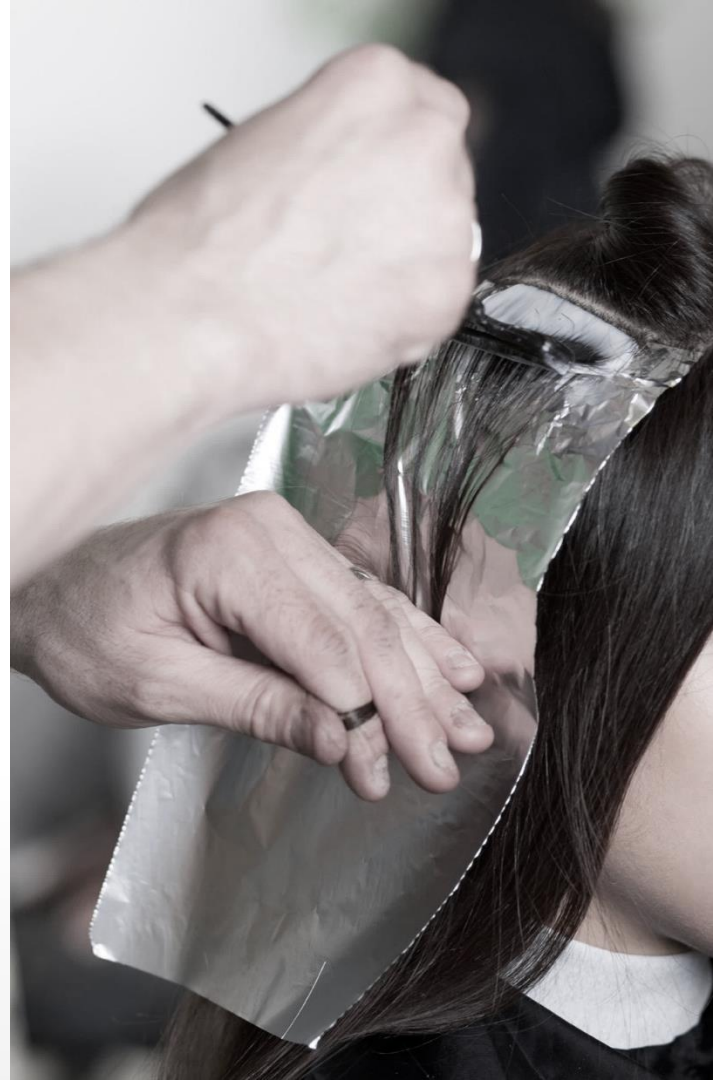
osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saavista haastatelluista eläkkeensaajista on jatkanut työskentelyä entiseen tapaan.

Naiset ja nuorempi ikäryhmä ovat vähentäneet työntekoaan muita enemmän.

**Harvempi kuin joka
kymmenes on osittaisen
varhennetun vanhuuseläkkeen
saatuaan päättänyt lopettaa
työt kokonaan.**

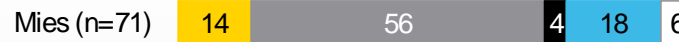
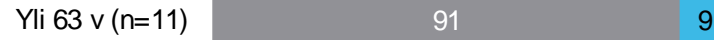
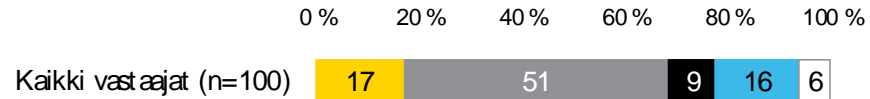

**Alle 63-vuotiaissa lähes viidennes
työntekoa vähentäneitä,
vanhemmassa ikä-
ryhmässä ei lainkaan.**

Oletko osittaisen vanhuuseläkkeen saatuasi

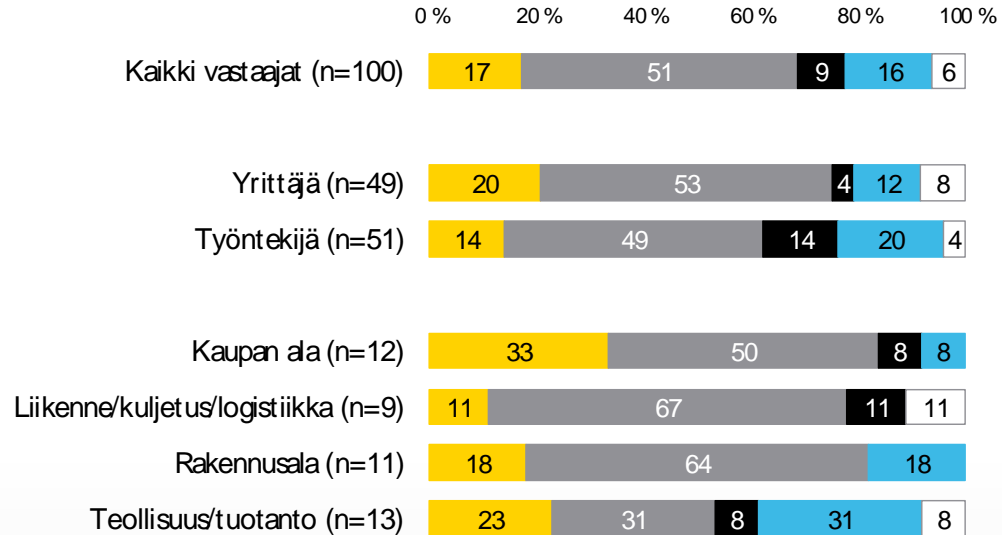

- Vähentänyt työskentelyä
- Jatkanut työskentelyä yhtä paljon kuin aiemminkin
- Lopettanut työskentelyn kokonaan
- Ollut työtön
- Muu syy

- Alle 63-vuotiaissa lähes viidennes työntekoa vähentäneitä, vanhemmassa ikäryhmässä ei lainkaan
- Naiset vähentäneet tai lopettaneet työntekoa selvästi miehiä useammin, eivät kuitenkaan työttömyyden vuoksi

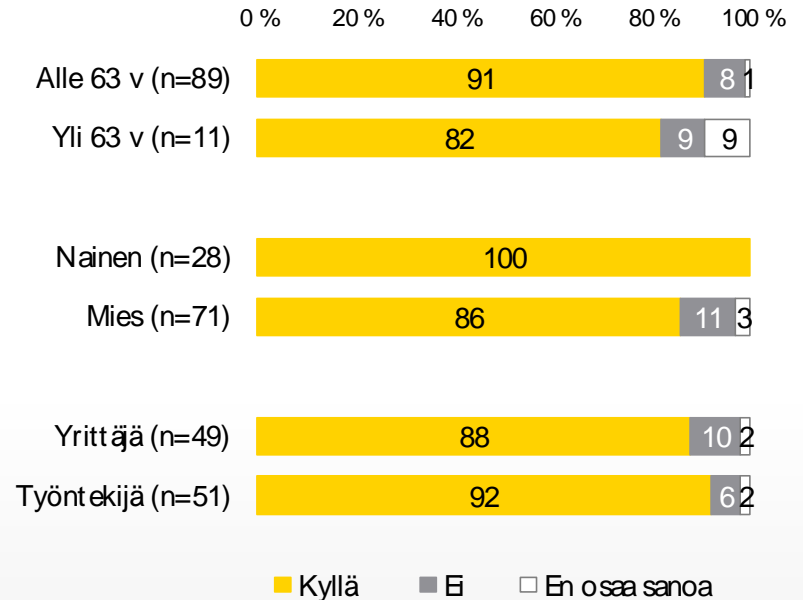
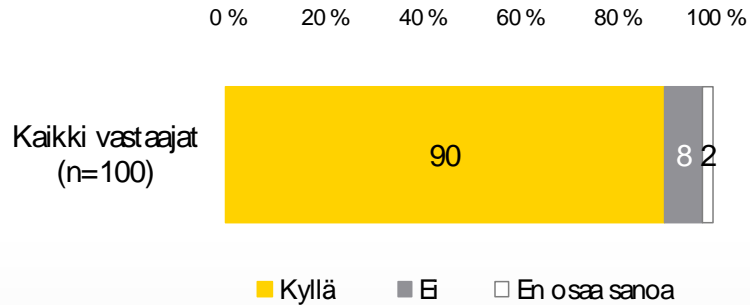
Oletko osittaisen vanhuuseläkkeen saatuasi

- Vähentänyt työskentelyä
- Jatkanut työskentelyä yhtä paljon kuin aiemminkin
- Lopettanut työskentelyn kokonaan
- Ollut työtön
- Muu syy

- Teollisuuden/tuotannon alalla työttömyys korostuu merkittävästi muihin aloihin verrattuna

Selvititkö ennen osittaisen vanhuuseläkkeen hakemista, kuinka se vaikuttaa sinun vanhuuseläkkeeseesi?

”Hain massan mukana.”

Ensituntumia maksettuun eläkkeeseen

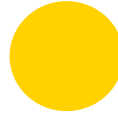

Kerro ensituntumia eläkkeeseen

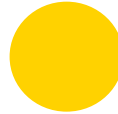
Ensituntumissa korostuivat valtaosalla positiivinen hämmästys ja suuri henkinen huojennus.

”Jokaiselle killingille on kyllä käyttöä, kun tämä nykyelämä on tämmöistä kädestä suuhun elämistä ja jos tässä on pienikin mahdollisuus saada jotain helpotusta, niin sehän on käytettävä.”

Osa haastatelluista tuntui kuitenkin ottavan tilanteen varsin viileästi, asiaa suuremmin pohtimatta. Heillä eläkkeen hakemisen taustalla ei liene olleen taloudellista pakkoa.

Hyvä fiilis - fiksu muutos

Henkinen helpotus taloudellisessa ahdingossa

Positiivinen ihmetys: Elolla kaikki toimi uskomattoman jouhevasti

Tyynesti vaan – ei tunnu mitenkään erilaiselta

Fiksu muutos

”Minusta tämä uusi systeemi on erittäin hyvä. Sehän antaa mahdollisuuden, jos on hyvässä kunnossa, niin tehdä töitä ihan normaalisti, ettei ole mitään rajoituksia.”

”Se on hienoa, ettei se millään tapaa vaikuta työntekoon, vaan sitäkin voi jatkaa. Minusta tämä oli todella hyvä ratkaisu ja olen jatkanut nelipäiväistä viikkoa, jota olen tehnyt jo 20 vuotta.”

”Hienoa, että tällöinen mahdollisuus on, että tätä eläkelakia muutettiin. Toivottavasti tästä ei mennä sitten enää takapakkia. Minä jatkan kyllä vielä töitä, että pystyisi sitten säästämään vielä niitä rahoja pesämunaksi tulevia aikoja katsoen.”

Henkinen helpotus

”Ensin ajattelin, ettei tällöinen voi olla mahdollista, ettei tässä ole mitään järkeä. Moneen kertaan sen laskurin kanssa katsoin, että tämä ei ole tottakaan. Ja tavallaan se tietokin siitä, että voisi tehdä vähän vähemmän töitä, niin sekin auttaa jo jaksamista.”

Elolla kaikki toimi uskomattoman jouhevasti

”Se oli sen suuruinen kuin laskelma osoitti. Ja Elolla oli hyvät nettisivut, hyvä chattiruutu ja kaikki tapahtui nopeasti ja hyvin. Hyvää toimintaa ja olen oikein tyytyväinen.”

”Nyt kyllä ihmetyttää se, että kun sunnuntaina laitoin hakemuksen, tiistaina tuli päätös ja seuraavana viikolla oli jo rahat tilillä. Se ei vaan lakkaa hämmästyttämästä, että miten nykypäivän Suomessa joku voi toimia niin nopeasti.”

”Tämä oli yllätys, että tämä homma oli näin kivuton. Sinnehän ei tarvinnut juuri muuta kuin henkilötiedot ja tilinumerot. Ei tarvinnut mitään meriselityksiä sinne tehdä.”

Voiko tämä olla totta?

”Ihan hyvällä mielellä olen. Välillä on ollut vähän sellainen tunne, että onko tämä ollenkaan mahdollista ja vähän epätodellinen, että perutaanko tämä vielä.”

”Ihan yllättävää, että saa eläkettä vaikka käy töissä. Mutta en tiedä, minusta se on oikeastaan aika hyväkin, sillä kyllähän se antaa aika paljon mahdollisuuksiakin.”

”Vaikka se summa on aika minimaalinen, niin kyllä se vähän hassulta tuntuu, kun saa rahaa tekemättä mitään. Että on se ihan miellyttävä juttu. Kaikki on aina kotiapäin.”

Tyynesti vaan

”No ei siinä oikeastaan mitään ole. Ei se elämää mihinkään muuta, mutta onhan se tavallaan pehmeä lasku siihen tavalliseen eläkkeeseen, jos sen nyt jossain vaiheessa heivaa sinne.”

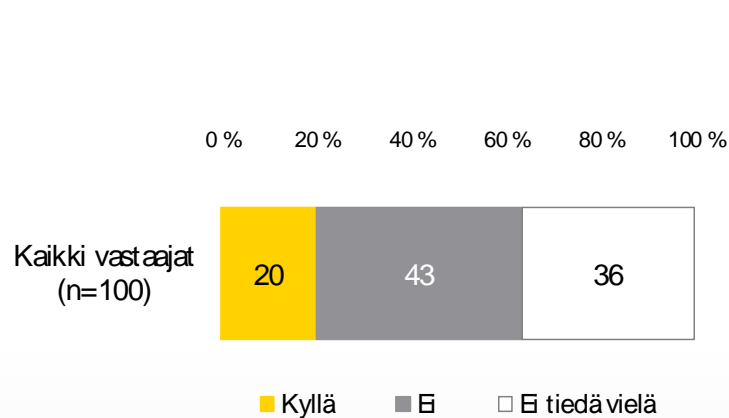
”Eipä se normaalielämään ole mitenkään vaikuttanut. Ihan normaalisti töissä vielä käydään, eli käytännössä tämä ei ole vaikuttanut vielä oikeastaan mitenkään.”

”Minun elämäni ei ole muuttunut yhtään tippaa mihinkään päin, mutta nyt kun se tulee, niin nyt se vaan tulee. En ole muuttanut elämäni sen takia.”

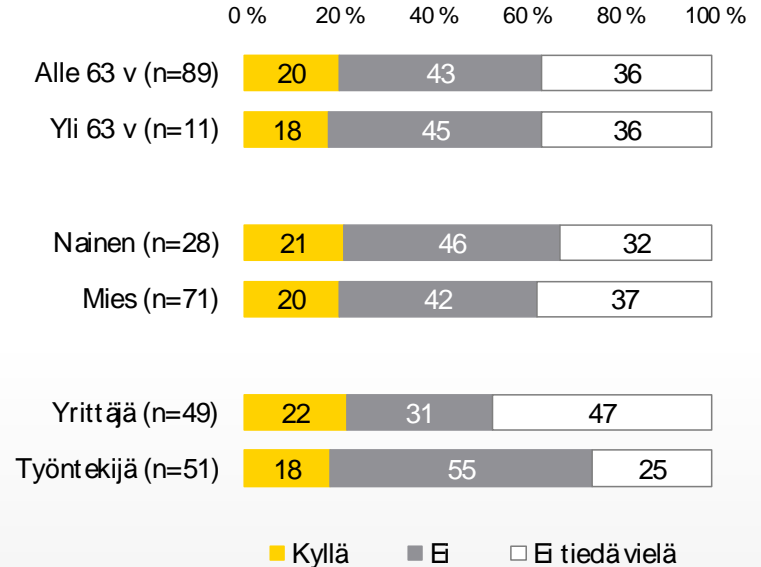

Tulevaisuuden aikeita

Vaikuttaako osittainen vanhuuseläke niin, että jätätte ennakoitua myöhemmin kokonaan eläkkeelle?

Työskentelyään jo vähentäneistä vain 12% vastasi ”kyllä”.

Vain 12 % työskentelyään jo vähentäneistä kertoo, että osittainen varhennettu vanhuuseläke myöhentää eläkkeelle siirtymistä.

Valtaosa, 55% työntekijöistä
kertoo, ettei aio siirtää eläkkeelle
jäämistään myöhemmäksi.

A glowing neon sign that says 'goodbye.' in a lowercase, cursive-style font. The sign is illuminated from within, creating a bright white glow against a dark background. The sign is slightly tilted and appears to be hanging from above.

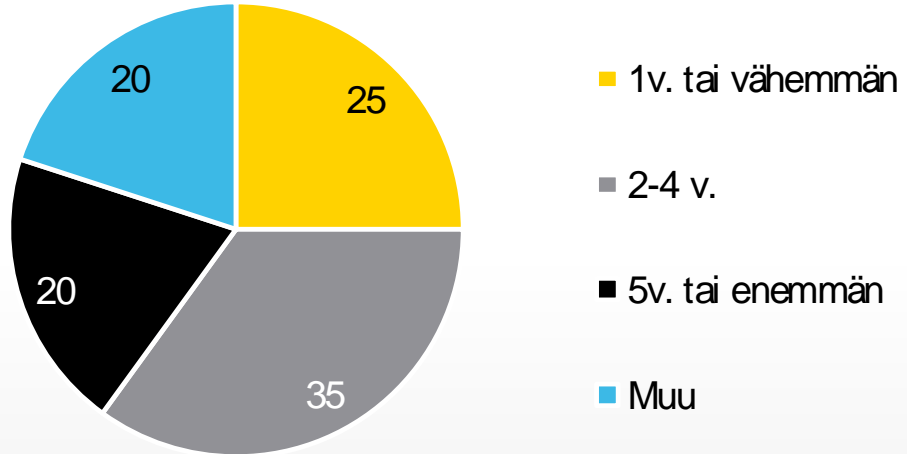
Liki puolet yrittäjistä

katsoo, että vielä on mahdotonta sanoa, vaikuttaako myönnetty eläke siten, että varsinaiselle eläkkeelle jäätäisiin ennakoitua myöhemmin.

Vaikuttaako osittainen vanhuuseläke niin, että jäätte ennakoitua myöhemmin kokonaan eläkkeelle? Jos kyllä, kuinka paljon myöhemmin?

N=20

Jokin muu:

- Riippuu terveydentilasta
- Riippuu useista tekijöistä
- En osaa vielä sanoa

Vaikuttaako osittainen varhennettu vanhuuseläke niin, että jäät ennakoitua myöhemmin kokonaan eläkkeelle? Jos ei, miksi ei? N=43

- Moni haastatelluista ei kokenut osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen suoranaisesti liittyvän varsinaiseen eläkkeelle jäämiseen
- Suuri osa haastatelluista kertoi jäävänsä eläkkeelle heti, kun mahdollista
- Osalla vastanneista tämä päätös ei ole omissa käsissä. Tässä joukossa korostuivat yrittäjät
- Joukossa oli myös niitä, jotka joka tapauksessa haluavat jatkaa työntekoa niin kauan, kuin terveys sallii

Haluan eläkkeelle heti, kun mahdollista

”Eläkkeellehän jäädään heti kun pystytään ja tällä ei ole siihen mitään vaikutusta.”

”Kyllä minä varmaan jään eläkkeelle heti kun mahdollista, ja jos teen töitä siinä ohessa, niin voinhan minä niitäkin tehdä jos niitä on.”

”Joo, minä olen sitä mieltä, että olen korteni kehoon jo kantanut. Kuitenkin olen jo 44 vuotta veroja maksanut, niin eiköhän se ollut nyt siinä.”

”Tässä on työttömänä tottunut jo aika niukkaan elintasoon, niin kyllä minä alan eläkeläiseksi sitten kun se on mahdollista.”

Päätös ei ole omissa käsissäni

”Noh, tällä hetkellä tuntuu siltä, mutta saattaaahan olla, että tilanteet muuttuvat. Riippuu ihan töiden määrästä ja aika monesta muustakin asiasta.”

”Syy on se, että seuraaja oli jo valittu ja asiat aikataulutettu, joten siinä ei ole vaihtoehtoja.”

”Se ei varmaan siitä johdu, vaan ihan siitä, että miten pian saan tähän uuden yrittäjän tilalle. Voi olla, että joudun jatkamaan ensi vuonna, ja ehkä vielä seuraavanakin vuonna.”

”Tuskinpa se vaikuttaa. Ainoa tietysti se, että jos kunto alkaa paranemaan, niin se voi olla sitten eri juttu.”

Aion jatkaa työntekoa

”Aion kyllä eläkeiän alkaessa nostaa sitä koko summaa, mutta aion jatkaa myös töitä.”

”Ei ole mitään vaikutusta. Jään sitten eläkkeelle, kun en enää pysty tekemään töitä.”

”En ylipäättäen ymmärrä eläkkeellä olemisen konseptia. Itse aion painaa hommia niin kauan kuin keho pelittää.”

”No tässä on sekin, että olen kouluttautunut uudelleen ja se uusi työ on hyvin miellyttävää, eikä minulla ole mitään tarvetta jäädä siitä ennen aikojani eläkkeelle.”

”Siis tämän on aivan mahtava. Aivan mahtava kaikille 61-vuotta täyttäneille. Varsinkin kun siinä oli sekin mahdollisuus, että voi tehdä myös täyttä työpäivää.

Ja vaikka se eläke ei ole suuren suuri, niin onneksi olin säästänyt itselleni sitä eläkettä etukäteen, niin minusta tämä oli minulle ihan mahtava kokonaisuus. Ja tässä oli vielä niin mahtavasti sitä neuvotteluvaraa ja joustoa. Tosi hieno!”

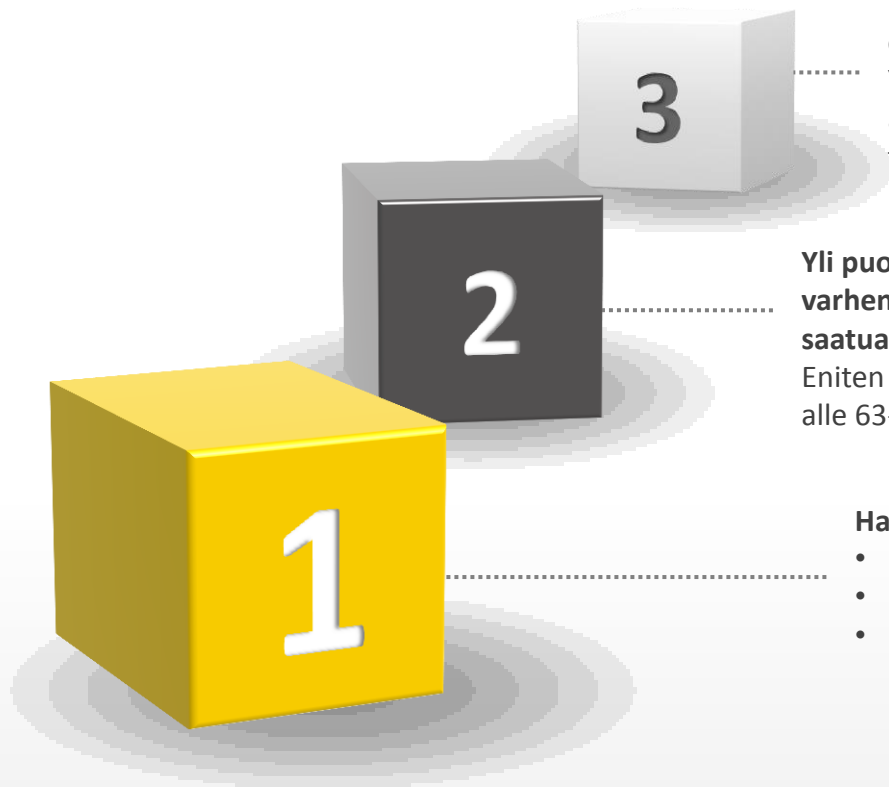

”No tota, minä ainakin olen ihan innoissani. Vaikka se on pieni, niin se on aina lisänä. Ja se on hienoa, ettei se millään tapaa vaikuta työntekoon, vaan sitäkin voi jatkaa.

Minusta tämä oli todella hyvä ratkaisu ja olen jatkanut nelipäiväistä viikkoa, jota olen tehnyt jo 20 vuotta.”

Yhteenveto

Työntekijöistä jopa 55% kertoo, ettei aio siirtää eläkkeelle jäämistään OVEN myötä myöhemmäksi.

Yrittäjistä sen sijaan liki puolet katsoo tämän arvioimisen vielä mahdottomaksi, sillä niin moni tekijä vaikuttaa taustalla.

Yli puolet haastatelluista on osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen päätöksen saatuaan jatkanut työntekoa entiseen malliin.

Eniten työntekoaan ovat vähentäneet naiset ja alle 63-vuotiaat.

Hakemisen yleisimpinä syinä mainittiin

- Halu nauttia elämästä ennen kuin on liian myöhäistä
- Taloudellinen pakkotilanne
- Halu tai tarve keventää työntekoa